

OŚWIADCZENIA ZDROWOTNE

Producenci żywności coraz częściej decydują się na podkreślanie wyjątkowych właściwości produktów m.in. poprzez wykorzystanie oświadczeń zdrowotnych. Z oświadczenia zdrowotnego powinno co do zasady wynikać, że dana żywność lub jej składnik ma szczególny, pozytywny wpływ na zdrowie (będzie to zatem informacja typu: biotyna pomaga zachować zdrową skórę czy magnez pomaga w utrzymaniu zdrowych kości). Jednak w jaki sposób prawidłowo stosować oświadczenia zdrowotne na etykiecie? Kiedy ich użycie jest niedozwolone? Jakie są rodzaje oświadczeń zdrowotnych? I czy hasła typu „energia”, „witalność” lub „detox” mogą być traktowane jako oświadczenia?

Zgodnie rozporządzeniem nr 1924/2006, oświadczeniem zdrowotnym jest każde oświadczenie, które stwierdza, sugeruje lub daje do zrozumienia, że istnieje związek pomiędzy kategorią żywności, daną żywnością lub jednym z jej składników, a zdrowiem. Co istotne pojęcie oświadczenia nie ogranicza się jedynie do komunikatów słownych (czyli zdań, haseł czy sloganów reklamowych), oświadczeniami mogą być również obrazki, grafiki czy ikonografiki wykorzystywane na etykiecie, w prezentacji lub reklamie środków spożywczych.

Wyróżniamy trzy podstawowe rodzaje oświadczeń zdrowotnych, a mianowicie:

- **oświadczenia inne niż dotyczące zmniejszania ryzyka choroby oraz rozwoju i zdrowia dzieci** (tzw. oświadczenia generyczne / funkcjonalne / funkcyjne). Oświadczenia takie opisują rolę składnika odżywczego lub innej substancji we wzroście, rozwoju i funkcjonowaniu organizmu. Mogą odnosić się również do odchudzania, kontroli masy ciała, zmniejszania odczucia głodu albo zwiększania odczucia sytości lub zmniejszania ilości energii dostępnej z danego sposobu odżywiania się. PRZYKŁAD: Potas pomaga w prawidłowym funkcjonowaniu układu nerwowego.
- **oświadczenia o zmniejszaniu ryzyka choroby**. Opisują one, że istnieje związek pomiędzy spożyciem danej żywności, a znaczącym zmniejszeniem jakiegoś czynnika ryzyka w rozwoju choroby dotykającej ludzi. PRZYKŁAD: Beta-glukan pochodzący z owsa redukuje stężenie cholesterolu we krwi. Redukcja stężenia cholesterolu może zmniejszać ryzyko rozwoju choroby niedokrwiennej serca. [Oświadczenie takie można umieścić w komunikacji produktu jedynie, gdy dostarcza on co najmniej 3 gramy beta-glukanu dziennie].
- **oświadczenia odnoszące się do rozwoju i zdrowia dzieci**. One z kolei dają do zrozumienia, że istnieje związek przyczynowo skutkowy pomiędzy spożyciem danej żywności a zdrowiem i rozwojem wyłącznie dzieci. PRZYKŁAD: Witamina D jest potrzebna do normalnego wzrostu i rozwoju kości u dzieci.

Warto wskazać, że w art. 10 ust. 1 rozporządzenia nr 1924/2006 wskazano, że wszelkie oświadczenia zdrowotne są zabronione, chyba że: po pierwsze - figurują w wykazie dozwolonych oświadczeń (czyli np. w załączniku rozporządzenia 432/2012), oraz ich stosowanie jest zgodne z przepisami rozporządzenia nr 1924/2006.

Należy podkreślić, że według wskazanego rozporządzenia, oświadczenia zdrowotne nie mogą:

- wprowadzać w błąd konsumenta lub być niejednoznaczne,
- zachęcać do nadmiernego spożycia danej żywności,
- sugerować, że zrównoważony i różnicowany sposób odżywiania się nie może zapewnić odpowiednich ilości składników odżywczych w ujęciu ogólnym,
- odnosić się do zmian w funkcjonowaniu organizmu w sposób wzbudzający lęk u konsumenta

OŚWIADCZENIA ZDROWOTNE

Ponadto oświadczenia zdrowotne nie mogą być stosowane, jeśli:

- sugerują one, że wpływ na zdrowie może mieć to, że się nie spożywa danej żywności;
- odwołują się do szybkości lub wielkości spadku wagi;
- odwołują się do zaleceń lekarzy lub specjalistów, którzy nie należą do krajowych stowarzyszeń medycznych lub instytucji charytatywnych zajmujących się zdrowiem.

Warto również podkreślić, że aktualnie obowiązujące przepisy absolutnie zakazują stosowania oświadczeń w przypadku żywności należącej do kategorii FSMP oraz do środków spożywczych zastępujących całodzienną dietę, do kontroli masy ciała, a także w przypadku produktów zawierających powyżej 1,2 % obj. alkoholu (z wyjątkiem suplementów diety).

Niekiedy na etykiecie produktu producenci stosują hasła typu „Active”, „Energia”, „Witalność” czy „detox”. Warto wiedzieć, że tego typu niepozorne informacje również mogą zostać uznane za oświadczenia, którym według art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 1924/2006 powinny dodatkowo towarzyszyć autoryzowane oświadczenia zdrowotne. Należy o tym pamiętać.

Jeśli chcielibyście Państwo dowiedzieć się więcej na temat stosowania oświadczeń zdrowotnych, to zachęcamy do kontaktu z Kancelarią KONDRAT i Partnerzy za pośrednictwem adresu mailowego: prawozywnosciowe@kondrat.pl. Z chęcią odpowiemy na wszelkie nurtujące Państwa pytania.

mgr inż. Kinga Krent
Specjalista ds. prawa żywnościowego